

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

**Javaslat a
„Thinagl Szerafin, az első magyar okleveles gyógyszerész”
Helyi Értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:
Szmolicza József

Isaszeg, 2017. 09. 21.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Szmolicza József (Isaszegi Falumúzeum)
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Szmolicza József
Levelezési cím: 2117 Isaszeg, Madách Imre u. 15.
Telefonszám: 70/337-8978
E-mail cím: muzeum@isaszeg.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:
Isaszeg egykori jeles polgára, Thinagl Szerafina (1880-1956) az első magyar okleveles gyógyszerésznő
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet
ipari és műszaki megoldások kulturális örökség sport
természeti környezet turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Isaszeg
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
települési x tájegységi megyei külhoni magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása
Külön lapon csatolva!
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett
A nők közül elsőként végzett okleveles magyar gyógyszerésznő, férjével Pesthy Mihállyal kötött házassága után az első gyógyszerész házaspár volt Erdélyben és az Osztrák – Magyar Monarchia idejében. Isaszegre költözve megvásárolták a helyi „Angyal Gyógyszertárat” és az államosításokig annak tulajdonosai voltak. Thinagl Szerafin lánya Pesthy Zsuzsanna szintén gyógyszerészi pályára lépett, és édes szülei hivatását folytatta.
Pesthy Mihály és Thinagl Szerafin szülei az isaszegi temetőben lettek eltemetve.
Sírjuk a mai napig áll, felújításra szorul.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)
Isaszegi Falumúzeum Adattára
Péter H. Mária: Az erdélyi gyógyszerészet magyar vonatkozásai
2. bővített, javított kiadás, Kolozsvár, 2013.
Orvostudományi Értesítő 2017.
Gyógyszerészet.hu
Isaszegi Önkormányzati Tájékoztató 2017. 10. száma

Gyógyszerészet c. szakfolyóirat 2017/1. száma
Ambrus Tünde: Emléktáblát kapott Isaszegen az első magyar gyógyszerésznő

Nemzetközi Gyógyszerésztörténeti Társaság Hírlevele 2017. 18. száma

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Az Isaszegi Falumúzeum tulajdonát képező 2006 és 2016. évi Thinagl Szerafin Emlékiállítás tablói anyagának felhasználásához az intézmény hozzájárul. a forrás feltüntetésével!

Thinagl Szerafin
(1880. Nagyszombat - 1956. Budapest)

Az első magyar egyetemi végzettségű gyógyszerésznő. Thinagl Szerafin 1880. október 21-én született Nagyszombatban (Pozsony vármegye, ma Szlovákia) született és 1956. november 2-án halt meg Budapesten. Édesapja Thinagl János királyi közjegyző volt. Egy boldog, élményekben gazdag, védett gyermekkor és fiatalkor után, a családi tragédia vitte Thinagl Szerafint a gyógyszerészeti pályára. Túrnie kellett családjá szemrehányásait és tanulmányai során női mivoltából adódó kényelmetlen helyzeteket is. Megállta a helyét az egyetemen és későbbi élete során. Munkában eltöltött élete és családanyai mivolta, is a mai gyógyszerésznők (és talán nem csak a gyógyszerésznők) méltó példaképévé teszi őt.

Szerafin családjának legnagyobb ellenkezésére 1898. október 1-től Bunzel Gyula nagyszombati gyógyszerész Arany Egyszarvú gyógyszerteráiban gyakornok lett. Leszolgálva gyakornoki idejét, összekuporgatott pénzével egyedül felült a vonatra és elutazott Kolozsvárra. Egy nemes kisasszonynak egyedül, kísérő nélkül utaznia ekkor kifejezetten botránynak számított. Neki mégis volt bátorsága ehhez.

Nagyszombattól Kolozsvárig csaknem 1000 km-t utazott, többször kellett átszállnia, de egyetlen országhatárt sem kellett átlépnie.

Magyarországon a nők egyetemi képzését a 65.719/1895-ös vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet tette lehetővé, amely alapján a bölcsészeti, orvosi és gyógyszerési pálya előttük is megnyílt.

Thinagl Szerafin a kolozsvári m.kir. Ferencz József Tudományegyetemre iratkozott be, rendkívüli bölcsész hallgatónak az első évre, majd rendkívüli orvostudományi hallgatónak a második évre. Nem volt könnyű az egyetemi élete. A tanárok vitatkoztak, hogy egy fiatal hölgy nem ülhet a férfihallgatók közé. Végül is a tanárral együtt lépett be a terembe és nem a padokban, hanem a diákokkal szemben egy széken kellett ülnie. Pár hónapnak el kellett teltie ahhoz, hogy a táblához mehessen és a képleteket ott felírhatta, valamint hogy a kísérleteket a férfikollégákkal együtt elvégezhesse. Végül is nagy megbecsülést vívott ki magának, és kitüntetéssel végezte el az egyetemet 1903-ban.

Szerafin 1904. március 19-én kötött házasságot Pesthy Mihály gyógyszerésszel. Így ők voltak az első gyógyszerész házaspár Magyarországon és az Osztrák - Magyar Monarchia területén. A család 1904-ben Déván telepedett le, az Órangyal gyógyszerterá tulajdonosai lettek. Déván születtek meg gyermekeik 1906-ban István, majd 1909-ben Zsuzsanna. Déváról elköltözve küzdelmes évek következtek, a házaspár külön élt és külön vállalt munkát. Mihály kisegítéseket és helyettesítéseket vállalt, Budapesten és 1912-től Isaszegen. Szerafin önfeláldozóan gondozta gyermekeit. Szerafin 1910-ben a sárközújlaki Isteni gondviselés gyógyszerterá kezelője lett. A Pesthy házaspár 1918-ban

megvásárolta az isaszegi Angyal Gyógyszertárat. Ennek tulajdonosa volt Pesthy Mihály 1930. októberéig, ekkor feleségének adta át. Szerafin után lányuk, dr. Barabás Gézáné Pesthy Zsuzsanna 1948-tól volt tulajdonosa. Életük Isaszegen igen boldog volt, de ezt a boldogságot gondok is felhőzték. A vasúti közlekedés és az állomás közelsége lehetővé tette, hogy István és Zsuzsanna Budapesten tanuljanak, itt végezték el a középiskolájukat és egyetemi tanulmányaikat is.

Időközben Szerafin idős szülei is hozzájuk költöztek Isaszegre, ahhoz a lányukhoz, akinek hivatás-választását oly erősen ellenezték. A sok gyermek közül egyedül Szerafinék voltak olyan helyzetben, hogy segíteni tudtak rajtuk. 1930. december 9-én meghalt Pesthy Mihály; az isaszegi temetőben nyugszik Szerafin szüleivel egy sírban, közvetlenül az Öregtemplom mellett. A családfő halála váratlanul és fájdalmasan sújtott le rájuk. Szerafin visszatért a tára mögé és vezette a gyógyszertárat. Pesthy Zsuzsanna (1909-1997) szülei hivatását követve gyógyszerész lett és feleségül ment az Isaszegen praktizáló dr. Barabás Géza orvoshoz. Házasságukból két fiú született, András Pál 1934-ben és György Mihály 1936-ban.

Szerafin az 1930-as évek közepétől többnyire Budapesten élt a fiánál, Pesthy István (1906-1972) fogorvos Váci utcai lakásában. Pesthy István jó nevű fogorvos és ismert karikatúrista volt, aki 1944-ben Magyarország megszállása alatt, ellenállási tevékenységéért csaknem életével fizetett. A háború utáni nehéz éveket követte a gyógyszertár államosítása.

A isaszegi gyógyszertárat - mint valamennyit az országban - 1950. július 28-án állami kezelésbe utalták, azaz államosították. dr. Barabásné Pesthy Zsuzsannának azonnal távoznia kellett úgy, hogy még személyes ruháit sem vihette magával.

Thinagl Szerafin 76 évesen 1956. november 2-án, a forradalom és szabadságharc alatt halt meg szélütés következtében Budapesten a Váci utcai lakásban. Sírja kezdetben a harcok miatt a Vörösmarty téren volt, majd 1957. március 1-én temették el a Farkasréti temetőben.

Pesthy Mihály és Szerafin leánya, Pesthy Zsuzsanna - közvetlenül anyja halála után - 1956. november 14-én elhagyta az országot, két fiával együtt. Londonban nyert alkalmazást egy gyógyszertárban, megtanulta az angol nyelvet, letette az angol gyógyszerészi vizsgákat és átvette angol gyógyszerészi diplomáját 1959-ben. 1997-ben hunyt el Angliában, Bury St. Edmunds-ben. Sírja is ott található.

Thinagl Szerafin életével, gyógyszerészi és családanyai helytállásával példát adott az őt követő gyógyszerésznőknek.

Isaszeg lakossága körében máig él emléke, mint gyógyszerész, s mint a helyi társadalmi élet egyik kiválósága. Emlékeztetőül 2016. november 5-én emléktábla állításával, emlékkiállításal adóztak a város lakói Pesthy Mihályné sz. Thinagl Szerafina emlékének.

Az emléktábla állítást Szmolicza József a helyi Falumúzeum gyűjteménykezelője kezdeményezte. Lelkes szervezője volt az ünnepi programok megrendezésének. Kezdeményezését először az Isaszegi Múzeumbartók Köre karolta fel, majd társszervezőként a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaságot is sikerült megnyernie (MGYT).

Emléktábla avató beszédet mondott Péter H. Mária docens, gyógyszerésztörténész, Marosvásárhely díszpolgára. Köszöntőt mondott Ambrus Tünde a MGYT Gyógyszerésztörténeti Szakosztály elnöke.

Felhasznált irodalom:

Ferentzi Mónika, Péter H. Mária, Barabás András, Barabás György:
Thinagl Szerafin (1880-1956) az első magyar gyógyszerésznő erdélyi évei
Orvostudományi értesítő (2007)

Isaszegi Falumúzeum Adattára

Isaszegi Önkormányzati Tájékoztató 2016. 10. száma
Szmolicza József: Thinagl Szerafin (1880-1956) emlékére

Gyógyszerészet szakfolyóirat 2017/1. száma
Ambrus Tünde: Emléktáblát kapott Isaszegen az első okleveles gyógyszerésznő

Isaszeg, 2017. szeptember 21.

Szmolicza József
gyűjteménykezelő
Isaszeg, Falumúzeum